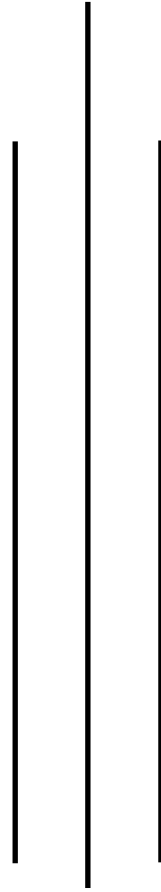

मिक्लाजुड गाउँपालिका
रवि, पाँचथरको
आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ को नीति तथा कार्यक्रमहरु

स्वीकृत मिति: २०७५/०३/३०
मिक्लाजुड गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय
रवि, पाँचथर
प्रदेश नं. १

गाउँपालिका अध्यक्ष महोदय, प्रमुख अतिथि ज्यू, सम्पूर्ण अतिथिगणहरु, सभा सदस्यज्युहरु तथा सञ्चारकर्मी मित्रहरु

नेपालको संविधानमा व्यवस्था भएको प्रावधान बमोजिम देशमा ७५३ वटा स्थानीय तहको गठन भएको छ । नेपाली जनताले लामो समय देखि परिवर्तनको निम्ति गरेका गौरवपूर्ण आन्दोलनहरु, जनयुद्ध, महिला, जातजाती एवम् मधेश आन्दोलनका कारण प्राप्त उपलब्धिको फलस्वरूप गठन भएको स्थानीय तह संगै मिक्लाजुङ गाउँपालिका पनि अस्तित्वमा आएको छ । संवैधानिक व्यवस्था बमोजिम स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ६७ को २ को 'ग' मा उल्लेख भए बमोजिम बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति संयोजकको हैसियतले आगामी आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ को नीति, बजेट तथा कार्यक्रम यस गरिमामय सभामा प्रस्तुत गर्न पाउँदा अत्यन्त गौरवान्वित भएको छु । यस अवसरमा नेपालको लोकतान्त्रिक संघीयता स्थापना, राजनीतिक विकास र सामाजिक रुपान्तरणको क्रममा जनताले गर्दै आएको विभिन्न संघर्षमा आफ्नो अमूल्य जीवन बलिदान गर्नुहुने सम्पूर्ण महान शहिदहरु, वेपत्ता तथा घाइते योद्धाहरु, द्वन्दपीडितहरु र वहाँहरुको परिवारजन लागायत आम जनसमुदायमा हार्दिक सम्मान प्रकट गर्दछु । संघीयता र स्थानीय सरकार मार्फत दिगो शान्ति, सुशासन, विकास र समृद्धिको आकांक्षा पुरागर्ने जिम्मेवारी हाम्रो काँधमा आएको छ । यो हाम्रो लागि अवसर र चुनौती दुबै हो भन्ने ठानेको छु । अधिकार, स्रोत साधन, बजेट, उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता समेत स्थानीय तहमा स्थानान्तरण भई जनतालाई अधिकारसम्पन्न तथा वास्तविक अर्थमा सार्वभौम बनाउने प्रयास गरिएको छ, जुन स्वागत गर्न योग्य छ ।

आउँदा दिनहरुमा मिक्लाजुङ गाउँपालिकाको स्थानीय सरकारले विकट भौगोलिक अवस्थितिमा रहेको यस गाउँपालिकामा सर्वसधारण जनताले प्रत्यक्ष अनुभूत गर्ने खालका योजना तर्जुमा साथै कार्यान्वयनमा प्रत्यक्ष सहभागी गराउने, मागमा आधारित यस क्षेत्रको माटो सुहाउँदो कार्यक्रम तथा विकासका गतिविधिहरु सञ्चालन गरी यस क्षेत्रका जनताको चरम गरिबी न्युनीकरण गर्ने प्रमुख नीति लिइएको छ । यसका लागि सार्वजनिक, नीजि र सहकारी क्षेत्रको साभेदारीमा जोड दिइनेछ । साथै विकास साभेदारका रुपमा रहेका संघसंस्थालाई समेत प्रभावकारी ढंगले परिचालन गरिनेछ ।

प्रमुख अतिथि

अब म स्थानीय सरकारको यथार्थ आर्थिक स्थितिको संक्षिप्त जानकारी गराउँछु । संघीय सरकार र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने समानीकरण अनुदान, सशर्त अनुदान, समपुरक अनुदान, विशेष अनुदान र स्थानीय राजस्वलाई परिचालन गरी मिक्लाजुङ गाउँपालिकाको कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिने छ ।

मिक्लाजुङ गाउँपालिकाको संक्षिप्त परिचय,

नेपाल एकात्मक तथा केन्द्रीकृत शासन व्यवस्थाबाट संघीय लोकतान्त्रिक गणतान्त्रिक मुलुकको रुपमा रुपान्तरित भएको छ । संघीय व्यवस्था अनुसार नेपालमा संघ, प्रदेश र स्थानीय तह गरि तीन खण्डमा गठन भएको छ, । ७७ वटा जिल्ला मध्येमा प्रदेश नं.१ मा पाँचथर जिल्ला पर्दछ । पाँचथर जिल्लामा सात वटा गाउँपालिका र एक नगरपालिका समेतको जम्मा ८ वटा संरचना सहितको स्थानीय तह गठन भएको छ । त्यसमा मिक्लाजुङ गाउँपालिका पनि पाँचथरको एक गाउँपालिकामा पर्दछ । वि.सं. २०७३/११/२७ गते राजपत्रमा सुचना प्रकाशित भएसँगै र पछिल्ला सचिवस्तरीय निर्णयसँगै देशमा ७५३ वटा स्थानीय तह भएसँगै यो गाउँपालिका पनि अस्तित्वमा आएको छ । पाँचथर जिल्लाको दक्षिणमा अवस्थित यो गाउँपालिकाको क्षेत्रफल १६६.६१ वर्ग कि.मी. मा फैलिएको छ । साविकका साराङडाँडा, रवि, आरुवोटे, कुरुम्बा, लिम्बा र दुर्दिम्बा गा.वि.स.लाई समावेश गरि यो गाउँपालिका निर्माण गरिएको छ । स्थानीयवासीहरुलाई सर्वसुलभ ढंगले सेवा

उपलब्ध गराउन यो गाउँपालिकालाई जम्मा ८ वटा वडामा विभाजन गरिएको छ । यो गाउँपालिकाको जम्मा जनसंख्या २४,६५६ रहेको छ । यस गाउँपालिकाको पूर्वमा इलामको फाकफोकथुम गाउँपालिका र पश्चिममा तुम्बेवा, उत्तरमा फाल्गुनन्द र दक्षिणमा चौबिसे गाउँपालिका र माङ्सेबुङ गाउँपालिका रहेका छन् ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म गाउँपालिकाको नीति तथा क्षेत्रगत कार्यक्रम तर्फ सबैको ध्यान आकर्षण गर्न चाहन्छु ।

आर्थिक विकास तर्फ

कृषि तथा पशु विकास तर्फ :

- मिक्लाजुङ गाउँपालिका कृषि विकासको संभाव्य क्षेत्रहरु पहिचान गरी पकेट क्षेत्रको रूपमा कृषि विकास योजना कार्यान्वयन गरिदैं लगिनेछ । प्रदेश सरकार संग सहकार्यमा 'एक स्थानीय तह एक उत्पादन कार्यक्रम' सञ्चालन गरिनेछ ।
- खाद्य सुरक्षाका लागि कृषि तथा पशुजन्य उत्पादन वृद्धिका लागि विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरि पशु नश्ल सुधार योजनाको वृद्धि गरिनेछ ।
- दीर्घकालीन विषादीमुक्त कृषि उत्पादन वृद्धि गर्ने र प्रांगारिक किटनाशक विषादी उत्पादन गर्नेतर्फ किसानहरुको बीचमा विशेष अभियानका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
- मिक्लाजुङ गाउँपालिकाका जनताहरुको खाद्य सुरक्षाको प्रत्याभूति गर्नका लागि आवश्यक कार्यक्रमहरु लागु गरिनेछ ।
- फलफूल तथा नगदेवालीलाई प्राथमिकता दिई मिक्लाजुङलाई अत्मनिर्भर बनाउन विउ तथा विरुवा वितरण गरिनेछ ।
- कृषिवाली विविधिकरण र यान्त्रिकीकरणद्वारा कृषि विकासका कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै लगिनेछ ।
- कृषि उपज संकलन तथा चिस्यान केन्द्र व्यवस्थापन र बाहिरी बजारसंग पहुँच बढाइने छ ।
- खाद्य वाली गर्ने र गरिरहेका कृषकहरुलाई आत्मनिर्भर गर्न/गराउन उन्नत एवं प्रशोधित विउ विजनको व्यवस्था मिलाइने छ । विशेष गरि धान, मकै , गहुँ , जौ र फापर ।
- रुद्राक्ष खेतीलाई कृषि उपजमा परिणत गरी व्यावसायिक बनाउन कानुनी तथा अन्य आवश्यक प्रवन्धहरु मिलाइ विभिन्न तालिमहरु गराइनेछ । किवी खेती विकास र वजारीकरणका लागि आवश्यक प्रवन्ध मिलाइनेछ ।
- सुन्तला, जुनार, आँप, लिचि , एभोकाडो , मेकाडोनिया, कागति, निवु, अंगुर , ग्राउण्ड एप्पल जस्ता कृषि तथा पशु विकास आयोजना वृद्धिका लागि कृषकहरुका लागि अवलोकन भ्रमणको व्यवस्था गरिनेछ ।
- व्यवसायिक वंगुर, बाखा, गाई, भैंसी र कुखुरा पालन कार्यक्रम सञ्चालनमा सहयोग गरिने छ ।
- तरकारी तथा नगदेवाली बेर्ना उत्पादन र सुलभ वितरण कार्यक्रम गरिने छ ।
- पशु विकास तथा व्यवस्थापनमा वृद्धि गर्न दुग्ध प्रशोधन तथा पशु फार्म प्रबर्द्धनमा निश्चित प्रतिशत छुटमा औजार अनुदान कार्यक्रम गरिने छ ।
- पशु आहारा व्यवस्थापन तथा दाना बनाउन सीप साथै क्षमता अभिवृद्धि तालिम सञ्चालन कार्यक्रम गरिने छ ।
- कृषि तथा पशुमा लाग्ने मौसमी रोग निवारण तथा निशुल्क औषधी र भ्याक्सिनेसन कार्यक्रम गरिनेछ ।
- गुणस्तरीय बिऊ आलुको स्रोत केन्द्रको विकास तथा गुणस्तरीय आलु उत्पादन बढाउने कार्य गरिनेछ ।
- प्लाष्टिक टनेलमा बेमौसमी तरकारी खेती विस्तार कार्यक्रम गरिनेछ ।

- गाउँपालिका क्षेत्र भित्र वर्षको एक पटक कृषि मेलाको आयोजना गरिनेछ ।
- शीत भण्डारण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- कृषिजन्य विभिन्न उद्योगका लागी प्रोत्साहन गर्ने ।
- एक वडा एक प्राविधिक (पशु र कृषि)
- कृषि उत्पादनको उचित भण्डारण गर्नका लागि पालिका सरकारले सहकारी संघ संस्थाहरूलाई प्रोत्साहित गर्नेछ ।
- कृषि र पशुपालन क्षेत्रका उत्कृष्ट कृषकहरूलाई प्रोत्साहन गर्न उत्कृष्ट कृषक पुरस्कारको व्यवस्था गरिनेछ ।
- मिक्लाजुड गाउँपालिकालाई फलफुल ,माछा, मासु, दुध र दुधजन्य पदार्थमा आत्मनिर्भर तुल्याई निर्यातयोग्य वस्तुको रूपमा विकास गर्न पशुपालनको क्षेत्रमा सम्भाव्यता अध्ययन गरी उल्लेखित क्षेत्रमा उत्पादन तथा उत्पादकत्व, रोजगारी र राजस्वमा पुग्ने योगदानको आधारमा निजी क्षेत्र र सहकारी संघ संस्थालाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- यस पालिकाको भू-वनावट र हावापानी अनुसार वंगुरपालन तथा पाठापाठी उत्पादनलाई प्रोत्साहन गर्न कृषक अनुदान सहयोग कार्यक्रम गरिने छ ।
- आर्थिक आय आर्जनका लागि छिटो र सुलभ तरिकाबाट अण्डा उत्पादन गर्न कुखुरापालक किसानलाई विशेष अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।
- स्वस्थ र सुरक्षित मासु उपभोग गर्नका लागि पालिकाभित्रका प्रमुख स्थानहरूमा पशु बधशाला स्थापना गर्न अनुदानमा सहभागितामुलक सहयोग गर्ने । साथै स्वस्थ मासु विक्री वितरण गर्ने मासु पसल सञ्चालन गर्नका लागि मापदण्डको आधारमा अनुदान उपलब्ध गाराइ नियमित अनुगमन तथा मूल्यांकन गरिनेछ ।
- जडिवुटि हुने खेती पहिचान गरि प्रशोधन केन्द्र स्थापनामा जोड दिइनेछ
- अलैंचीको स्वस्थ वेर्ना उत्पादन गर्न प्रोत्साहन कार्यक्रम गरिने साथै अलैंचीमा देखिने रोग पहिचान गरी निराकरणका लागि आवश्यक कार्यक्रमहरू गरिनेछ ।
- युवा सामुहिक कृषि खेतीलाई विशेष अनुदान कार्यक्रमको व्यवस्था गरिनेछ ।
- यि माथिका कार्यक्रमहरू सफल पार्न आवश्यक भएको ठाउँमा क्रमस सिँचाइको प्रबन्ध मिलाउदै लगिनेछ ।

उद्योग तथा वाणिज्य तर्फ :

१. घरेलु तथा साना उद्योग विस्तार योजनामा जोड गरिनेछ । स्थानीय सपि, श्रोत र साधनलाई प्रयोग गरी खाडी, अल्लो, ढाका जस्ता उत्पादन गर्ने लक्षित वर्गलाई सिप विकाशका लागि तालिमको व्यवस्था मिलाउदै व्यवसायीकरण गरिनेछ ।
२. मिक्लाजुडको प्रचुर मात्रामा रहेको सम्भाव्यता उत्पादनलाई व्यावसायिकरण गर्न आगामी आर्थिक वर्षबाट औद्योगिक ग्रामहरू स्थापनाको कार्य प्रारम्भ गरिनेछ ।
३. उद्यमशिलता विकास, पूँजी पहिचान र आविष्कारलाई व्यावसायिक रूप लिन निजी क्षेत्रसँग सहकार्य गरी नव प्रवर्तन केन्द्र स्थापना गरिनेछ ।

४. औद्योगिक लागानीलाई प्रोत्साहन गरिने साथै लगानी सुरक्षाको व्यवस्था मिलाउदै लगिने छ । श्रमिक आपूर्तिको लागि प्रोत्साहन गरि औद्योगिकीकरण गरिनेछ । सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरुबाट प्रदान गरिने सेवाहरुलाई एकिकृत नीतिबाट सेवा उपलब्ध गराईनेछ ।

पर्यटन तर्फ :

१. 'मिक्लाजुड गाउँपालिकाको शान, सबै पर्यटन स्थलको पहिचान' भन्ने नाराका साथ दिगो आर्थिक विकासको संवाहकको रूपमा पर्यटन क्षेत्रलाई प्राथमिकताका साथ विकास गरिनेछ । पर्यटन क्षेत्रमा आउदो ४ वर्ष भित्रमा १००-२०० जनासम्मलाई रोजगारी सृजना गर्ने लक्ष्यका साथ पर्यटन पूर्वाधारको विकास तथा विस्तारका लागि बजेट विनियोजन गर्नका लागि बडा स्तरबाटै योजना प्राथमिकिकरण गरिनेछ ।
२. पर्यटकीय गन्तव्य स्थलको रूपमा पहिचान गरिएका ठाउँहरुमा पूर्वाधार निर्माण गरी व्यवसायमा लगानी गर्न सहकारी र निजी क्षेत्रलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । यसका लागि पर्यटन व्यवसायी र युवाहरुलाई पर्यटन उद्योगमा आकर्षित गर्न आवश्यक तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
३. मुख्य पर्यटन स्थल पहिचान गर्ने साथै धातुको मूर्ति स्थापना गरेर पर्यटकहरुलाई आकर्षण गरि आर्थिक उपार्जन तर्फ उन्मुख हुने ।
४. मुख्य पर्यटन स्थल सम्म पुग्ने सडक मर्मत तथा पदमार्ग निर्माण गरि व्यवस्थित गरिने छ । पर्यटन स्थलहरुमा खानेपानीको व्यवस्थापन तथा पाइप अनुदान कार्यक्रम गरिने छ ।
५. मिक्लाजुड गाउँपालिकाको केन्द्र रविको जरिवुटे ,वेहुली ढुंगा देवस्थलमा यो आर्थिक वर्षभित्रमा पार्क तथा बुद्धको मूर्ति स्थापना गर्ने ।
६. आगामी ४ वर्षभित्रमा यस मिक्लाजुड गाउँपालिकाका मुख्य पुरातात्विक धार्मिक स्थल, पर्यटन क्षेत्रहरु मिक्लाजुड तिर्थस्थल, जरिवुटे वेहुली ढुंगा , गोदला वोजोला ताल, छत्रे ताल, यावाराड भरना , हंसारी भरना, चमेरे गुफा, सेरेखेम्बा भरना, पँधरे भरना, शिवनाम्लाड (छालासुकुवा), फुडसिड डाँडा मन्दिर, स्वर्गपुरी मन्दिर, किरातेश्वर मन्दिर, शिवालय मन्दिर , विष्णुलय मन्दिर , गुम्बा, चर्च, स्वर्गिक माडहिम , स्वर्गिक माडखिम फाल्गुन्द प्रतिष्ठान बेदशाला, उत्तरे कमलपोखरी, ज्योतीनन्द गुफास्थल (शिवसिद्ध ज्योति मन्दिर), ओधाने देवस्थल, महागुरु फाल्गुनन्द शालिक स्थल, नाँगीडाँडा, थोपेचोम्बा तीनधुम्की, इन्द्रेणी भरना, सिस्ने गुफा, तारेढुङ्गा पर्यटक क्षेत्र, सप्तकन्या ताल, सप्तमी हिवारी हिलेडाँडा, जोरपोखरी, धुँवा राजा रानी, रविकर्ण सालिक, थोप्लेजुड पर्यटन क्षेत्र, भाँक्री भरना, आरुवोटेको सुकेपोखरी, सिद्धदेवी शक्तिपीठ, रमिते डाँडा महादेव गुफा, जोसमुनी मन्दिर आदिलाई व्यवस्थित गर्न सरोकारवालाहरु संग छलफल गरि अघि बढाइनेछ ।
७. मिक्लाजुड गाउँपालिकाको सम्वृद्धिको आधारको रूपमा रहेको पर्यटन क्षेत्रलाई विकासको आधारशिला बनाउन आवश्यक रणनीतिहरु तयार गर्न पर्यटनसंग सम्बन्धीत विज्ञहरुको सल्लाह र सुझाव लिई पर्यटकीय क्षेत्रहरु विविधीकरण गर्न आवश्यक पर्यटकीय गुरु योजना तयार गरिनेछ ।
८. गाउँपालिकामा रहेका ठूला होटलहरुको सूची बनाई त्यस्ता होटलहरुमा आउने पर्यटकहरुले गरेको खर्चमा २ प्रतिशत पर्यटन विकास शुल्क लगाई त्यसबाट उठेको रकममा शत प्रतिशत थप गरी पर्यटन क्षेत्रमा लगानी गरिनेछ ।
९. मिक्लाजुडलाई लघु पर्यटनको रूपमा विकास गर्नका लागि दमक-रवि, लेटाड-रवि, धरान-भेडेटार-राजारानी- छ नम्बर बुधवारे हुँदै रवि, रवि-राँकेमा नियमित पर्यटकिय बस सञ्चालन गर्नको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१०. गाउँपालिकामा होम स्टे लाई प्रवर्द्धन तथा व्यवस्थित गर्नको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ, साथै तालिमको व्यवस्था समेत गरिनेछ ।
११. बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटक भित्र्याउनको लागि जानकारी तथा प्रचार प्रसार स्वरुप राष्ट्रिय स्तरको संचार माध्यमहरुको सहकार्यमा गाउँपालिकाको पर्यटकीय, धार्मिक, सामाजिक, सास्कृतिक तथा मौलिक परम्परा भल्कने श्रव्य-दृष्य पार्श्वचित्र बनाई सो को प्रचार प्रसारमा थप बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।

१२. मिक्लाजुड गाउँपालिकाको दृष्यावलोकन गर्नेगरि उपयुक्त स्थानमा भ्यू टावरको लागि आवश्यक अध्ययन गरि निर्माण गरिनेछ ।
१३. पर्यटकीय गन्तव्य स्थलको रूपमा पहिचान गरिएका ठाउँहरूमा पूर्वाधार निर्माण गरी व्यवसायमा लगानी गर्न सहकारी र निजी क्षेत्रलाई प्रोत्साहन गरिने छ । यसका लागि पर्यटन व्यवसायी र युवाहरूलाई पर्यटन उद्योगमा आकर्षित गर्न आवश्यक तालिमको व्यवस्था गर्ने छ ।
मिक्लाजुड क्षेत्रमा रहेका पर्यटकीय गन्तव्यहरूलाई समेट्ने गरि गुरुयोजना तयार गरि सोहि अनुसार कार्यान्वयनमा लगिने छ ।

शिक्षा तर्फ :

१. शिक्षा क्षेत्रलाई व्यवस्थित तथा थप गुणस्तरीय बनाउनको लागि स्थानीय तहको शिक्षा सम्बन्धि कानून जस्तै शिक्षा ऐन, नियमावली, निति, नियम बनाई नियमनलाई व्यवस्थित बनाइनेछ ।
२. दुई वर्षभित्र विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकाको विद्यालयमा भर्ना सुनिश्चित गरिनेछ ।
३. शिक्षा क्षेत्रको भौतिक पूर्वाधार निर्माण अर्न्तगत आवश्यकताका आधारमा स्थानीय तह , प्रदेश र संघसँग सहकार्य गरि निर्माण योजना अघि बढाइने छ ।
४. जीवनोपयोगी सिपमूलक शिक्षा र प्रविधियुक्त शिक्षामा जोड दिइ दक्ष जनशक्तिको विकास गरिनेछ ।
५. शैक्षिक क्षेत्रलाई राजनैतिक हस्तक्षेप मुक्त क्षेत्र गराइनेछ । यस गाउँपालिकाका विद्यालयहरूलाई शान्ति क्षेत्र बनाइनेछ । विद्यालय शिक्षाको विषयगत गुणस्तरको मापदण्ड तयार गरिनेछ । यसका आधारमा शिक्षकहरूलाई प्रोत्साहन र दण्डको व्यवस्था गरिनेछ । समग्र शैक्षिक उपलब्धिका सूचकहरूको आधारमा पालिका भित्रका विद्यालयहरूलाई उत्कृष्ट विद्यालय पुरस्कारको व्यवस्था गर्दै लगिनेछ ।
६. पालिका भित्रका सामुदायिक विद्यालयहरू मध्येबाट छनौट गरि आवसीय विद्यालय सञ्चालन गर्नका एक वडा एक आवसीय विद्यालय ४ वर्षभित्रमा सञ्चालन गरिनेछ ।
७. प्राविधिक शिक्षालय स्थापना गर्नेतर्फ सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ । आगामी आर्थिक वर्षदेखि आवश्यक पूर्वाधार सहित प्राविधिक शिक्षालय सञ्चालन गर्न सक्ने शैक्षिक संस्थाहरूलाई विशेष अनुदान व्यवस्था गरिनेछ ।
८. गुम्बा, मदरसा, गुरुकुल, मुन्धुमशाला लगायत शिक्षालाई आधुनिक शिक्षा, मातृभाषा पठनपाठन गराउने विद्यालयहरूलाई मापदण्डका आधारमा अनुदान उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाउदै लगिनेछ ।
९. यस पेरिफेरीका विद्यार्थीहरू अत्याधिक मात्रामा शिक्षा संकाय तर्फ अध्ययनरत रहेकोले शिक्षा आयोग तयारी कक्षाहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
१०. बालविकास केन्द्रहरूको प्रवर्द्धनका लागि बाल सन्दर्भ शैक्षिक सामाग्री तथा कार्यालय व्यवस्थापन गरिनेछ । विद्यालयहरूमा ईन्टरनेटको पहुँच बढाई ईन्टरनेटको माध्यमबाट पठनपाठनको व्यवस्था गरी विद्यार्थीहरूलाई आकर्षण गर्नको लागि शिक्षा नीति बनाई लागु गरिनेछ ।
११. विद्यालयमा मा.वि स्तरिय प्राविधिक प्रतियोगिता संचालन गरि उत्कृष्ट हुनेलाई छात्र छात्रालाई एक वर्षको छात्रवृत्ती प्रदान गरिनेछ । साथै प्रतियोगितामा सहभागीहरूलाई दक्ष प्राविधिकहरूका तर्फबाट तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
१२. विज्ञान प्रदर्शन गर्नको लागि गाउँपालिका स्तरमा कुनै एक विद्यालयको छनौट गरि आर्थिक, भौतिक तथा व्यवस्थापकीय सहयोग गाउँपालिकाद्वारा गरिनेछ ।
१३. आगामी ४ वर्ष भित्रमा पालिकालाई बालमैत्री स्थानीय शासन गाउँपालिका घोषणा गर्न आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।
१४. आगामी ४ वर्ष भित्रमा पालिकामा रहेका सम्पूर्ण विद्यालयहरूमा सेनेटरी डिस्पोज निर्माण गरिनेछ ।

स्वास्थ्य तर्फ :

१. चिकित्सक र जनता विचको अपलब्धता अनुपातमा सुधार गरिनेछ । अत्यावश्यक औषधिको निरन्तर उपलब्धता गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ । नेपालको संविधानले प्रत्याभूति गरे वमोजिम स्वास्थ्य सेवामा सहज, सुलभ र समान पहुँचको सुनिश्चितता प्रदान गरिनेछ ।
२. गाउँपालिका क्षेत्र भित्र एक अस्पतालको निर्माण गर्न आवश्यक जग्गाको व्यवस्था मिलाई सरोकार वाला निकाय संग सहकार्य गरि सुरुवात गरिनेछ । स्वास्थ्य संस्थाहरुमा खोपलाई सुरक्षित बनाई राख्नको लागि रेफ्रिजेरेटरको व्यवस्था गरिनेछ ।
३. स्वास्थ्य संस्थाबाट निस्कने फोहारहरु मानव स्वास्थ्यका लागि ज्यादै हानीकारक हुने हुनाले समयमै उचित व्यवस्थापनको लागि गाउँपालिका भित्र रहेको स्वास्थ्य संस्थाहरुमा एक/एक ओटा इन्सीरेटर उपलब्ध गराउनका लागि सरकारी तथा अन्य संस्थाहरु संग पहल गरिनेछ ।
४. पालिका भित्रको प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रमा भिडियो एक्सरे द्वारा स्वास्थ्य जाँचको सेवा प्रदान गर्ने व्यवस्था गरिने छ ।
५. गाउँपालिका अन्तर्गतका वडाहरुमा सेवारत् महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरुलाई उपलब्ध गराउँदै आएको यातायात तथा खाजा खर्च वापतको रकम यथावत गरिनेछ ।
६. सुर्तिजन्य पदार्थ विक्रि ,मदिरा उत्पादन साथै विक्रि वितरणलाई प्रभावकारी रुपमा नियमन गरिदै लगिनेछ ।
७. स्वास्थ्यसेवाको समस्या भएका वडाहरुमा स्वास्थ्यसेवा सर्वसुलभ स्थापनाको लागि स्वास्थ्य चौकीको स्थापना गरिने छ ।
८. विपद्का जोखिम न्यूनिकरणका लागि पूर्व तयारी अर्न्तगत आवश्यक औषधि खरिदका लागि स्वास्थ्य केन्द्रहरुमा कोष खडा गर्न पहल गरिनेछ ।
९. स्वास्थ्य संस्था बाट सृजित फोहोर व्यवस्थापन गर्न आवश्यक पहल गर्ने साथै बजेटको व्यवस्था गरिनेछ सो को लागि बढी जिम्मेवारी सम्बन्धित संस्थालाई नै दिईनेछ ।
१०. प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र रविमा एक्सरे मेशिन आइसकेकोले उक्त मेशिन राख्न भवन निर्माणको लागि वडा नं. ४ ले पहल गरिनेछ ।
११. बहु क्षेत्रिय पोषण कार्यक्रमलाई बजेटको व्यवस्था गरि निरन्तरता दिइनेछ ।

खानेपानी तथा सरसफाइ तर्फ :

१. खानेपानी समस्या रहेको ठाउँमा उल्लेखित शीर्षकमा आएको बजेटको कार्यान्वयनको लागि प्रभावित क्षेत्रको पहिचान गरी बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
२. आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ को वडाबाट सिफारिस भई आएका खानेपानी सम्बन्धि योजनाहरुलाई प्राथमिकता क्रम निर्धारण गरी बजेट तथा पाइप विनियोजन गरिने छ ।
३. खानेपानी पाइपको माग भई आएको ठाउँमा तथा अन्य संवेदनशील ठाउँको निरीक्षण गरी वडा समिति र खानेपानी तथा सरसफाई समितिको सिफारिसमा प्रभावित क्षेत्रमा तुरुन्त पाइप वितरण तथा साना ट्याकीहरुको निर्माण गरि अल्पकालिन खानेपानीको समस्या समाधान गर्न बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
४. खानेपानी सेवालालाई थप बजेट विनियोजन गरी दिगो र स्वच्छ खानेपानीको सुविधाको सुनिश्चितता गरिनेछ, साथै सो स्थानहरुमा अन्य विकल्पको समेत अध्ययन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
५. खानेपानी मुहानहरुमा आवश्यकता अनुसार फिल्टरको निर्माण गर्न वजेटको व्यवस्था गर्दै लगिनेछ ।
६. गाउँपालिका क्षेत्रमा खानेपानी मुहान संरक्षण तथा सरसफाईका लागि आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्था साथै वृक्षारोपण गरिनेछ ।
७. वोरिड र सौर्य लिफ्टीड प्रविधिबाट खानेपानीको व्यवस्था गर्ने कार्यक्रमलाई प्राथमिकतामा राखिनेछ ।
८. गाउँपालिकालाई पूर्ण सरसफाइयुक्त घोषण गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।

९. खानेपानी सुरक्षा योजना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

खेलकुद तथा मनोरञ्जन तर्फ :

१. विद्यालय स्थरीय खेलकुद विकास तथा अतिरिक्त कृयाकलाप गर्नका लागि विद्यालय स्तरीय खेलकुदमा बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
२. मिक्लाजुड गाँउपालिकामा खेलकुद संचालन गर्न बजेटको व्यवस्था गर्ने मिक्लाजुड गाँउपालिका भित्र रहेका खेल मैदानको स्तरीकरण गर्ने र स्तरीकरणको लागि विभिन्न संघ संस्थासंग सहकार्य गरिनेछ ।
३. मिक्लाजुड गाँउपालिकामा रहेका विभिन्न क्लब, संघ संस्थाहरुबाट आफु अनुकुल खेल संचालन गर्दै आएको हुँदा अब उप्रान्त मिक्लाजुड का खेलकुद विकास समितिको निर्णय र वार्षिक क्यालेण्डर अनुसार खेल संचालन गर्ने र खेलकुदहरु आफु खुशी संचालन गरेमा गाउँपालिकाबाट कुनै पनि आर्थिक तथा भौतिक सहयोग गरिने छैन ।

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण तर्फ :

१. समाजमा विद्यमान कुरीतिको रुपमा रहेको अन्धविश्वास र सामाजिक सद्भावमा विचलन ल्याउने सबै प्रकारका व्यवहारहरुलाई निरुत्साहित गरिनेछ । सामाजिक छुवाछुत र भेदभावलाई पूर्ण रुपमा निर्मूल गरिने छ ।
२. सबै जातजातिहरुको संस्कृति संरक्षण गर्न संग्रहालय निर्माण गर्ने । लक्षित वर्गको लागि विनियोजित बजेट सोही क्षेत्रमा खर्च गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
३. महिला विरुद्धका सबै किसिमका हिंसा र विभेदलाई अन्त्य गर्न का लागि लक्षित कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरि महिला मैत्री बनाउदै लगिने छ ।
४. राज्यले अगिंकार गरेका समावेशीताका सिद्धान्तहरुलाई स्थानीय सरकारमा पनि लागु गरिनेछ ।
५. कसैलाई बञ्चितकरण वा बहिष्करणको आभास आउन दिईने छैन ।
६. लिङ्ग, भाषा, धर्म, जात, क्षेत्र वा कुनै पनि विषयको आधारमा भेदभाव वा असमानता हुन दिईने छैन ।

पूर्वाधार विकासमा

स्थानीय सडक, पुल तथा भोलुङ्गे पुल तर्फ:

१. गाउँपालिका क्षेत्रको यातायात गुर्योजना तयार पारी गुर्योजना अनुसार परेका सडकहरुलाई बजेट विनियोजनाको लागि विशेष प्राथमिकता दिइनेछ । त्यसका साथसाथै मर्मत गर्नुपर्ने सडकहरु लाई मर्मत संभार गर्नको लागि उच्च प्राथमिकता दिईनेछ ।
२. वडाबाट प्राथमिकरण भई आएका आयोजनाहरुका लागि प्राथमिकता अनुसार बजेट विनियोजन गर्दै जाने निति अवलम्बन गरिनेछ ।
३. गाउँपालिका क्षेत्रको सम्भावित र उपयुक्त पर्यटकीय क्षेत्रहरुको पहिचान सहित पर्यटन पूर्वधार विकासमा विशेष जोड दिइनेछ ।
४. सडक निर्माण सम्बन्धमा गाउँपालिका क्षेत्र भित्र निर्माण गरिने सडकको चौडाई सडकको स्तर अनुसारको मापदण्ड बमोजिम गराईने, ५० मिटर भन्दा बढी लम्वाईका सडकको चौडाई कम्तिमा ६ मिटर, ५० मिटर भन्दा कम लम्वाईको हकमा कम्तीमा ४ मिटर कायम गरिनेछ ।
५. गाउँपालिका क्षेत्रको कुनै पनि भौतिक निर्माण तर्फ कार्य संचालन गर्नु पूर्व ५० लाख भन्दा माथिको ठुला योजनाहरुको हकमा पूर्व सम्भाव्यता अध्ययनलाई अनिवार्य गरिनुको साथै विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन(डिपिआर) तयारी पछि मात्र कार्यन्वयनमा लगिनेछ ।
६. भौतिक निर्माण तर्फ वढि लागत सहभागीता जुट्ने योजनाहरुलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
७. ६० लाख भन्दा माथिको कुनै पनि योजनाहरुको ठेक्का प्रणालीमा ई विडिंग अनिवार्य गरिनेछ भने ६० लाख भन्दा मुनिका योजनाहरुमा आवश्यकता अनुसार ई विडिंग ठेक्का प्रणाली अवलम्बन गरिनेछ ।

८. मिक्लाजुड गाउँपालिकामा संचालन हुने विभिन्न योजनाहरु संचालन गर्दा अधिक भन्दा अधिक जन सहभागिता गर्नेलाई उच्च मूल्याकन गरी आगामी वर्षहरुमा बजेटको थप व्यवस्था गरिनेछ ।
९. शहरी विकास मन्त्रालयको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ साथै सो को प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि जनप्रतिनिधिहरुको प्रत्यक्ष निगरानीमा काम गराईनेछ ।
१०. विद्युत लाईन प्रसारण तथा वितरणमा प्रयोग भएका काठका पोलहरुलाई यसै आर्थिक बर्ष भित्र फलामे पोलहरुले विस्थापन गरिनेछ ।
११. मिक्लाजुड गाउँपालिकामा बाल उद्यान, बृद्ध चौतारी निर्माण गर्नको लागि विभिन्न संस्थाहरु संग सहकार्य गरिनेछ ।
१२. आगामी आ. व को विकास बजेट बाडफाँड गर्दा आन्तरिक श्रोत आर्जन तथा खर्च गर्ने सामर्थ्यलाई आधार मानिनेछ ।
१३. आगामी ४ वर्षभित्रमा प्रत्येक वडाहरुमा हेलिप्याडको व्यवस्था गरिनेछ साथै गाउँपालिका भित्र एक एयरपोर्टको अवधारणा ल्याइनेछ ।
१४. आवश्यकता हेरी प्राथमिकताका आधारमा आवश्यक स्थानहरुमा भोलुङ्गे पुल र सडक पुलको निर्माण गर्न सम्बन्धित निकाय संग समन्वय गरिनेछ ।

भवन तथा शहरी विकास तर्फ :

१. गाउँपालिकाको भू-उपयोग नीति तयार गरिनेछ ।
२. गाउँपालिकाको कुनै ठाउँलाई पहिचान गरी एउटै डिजाइनका घर र रडको प्रयोग गरी सो को प्रतिक्रियाको आधारमा थप योजना तयार पारिनेछ ।
३. घर निर्माण गर्दा नक्सा पासको व्यवस्था अनिवार्य गरिनेछ ।
४. आ.व. २०७५/०७६ देखी नक्सा पास मापदण्ड २०७२ बमोजिम मात्र घर तथा भवन निर्माण गर्न दिइनेछ ।

वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापनमा

वन तथा भूसंरक्षण तर्फ :

१. मिक्लाजुड गाउँपालिकामा रहेका सामुदायिक तथा कवुलियती वन, सरकारी वनहरुको संरक्षण र सम्बर्द्धनका लागि विभिन्न सक्रिय समिति गठन गरी समितिलाई प्रभावकारी बनाउने । पानीको मुहान सुकाउने रुखहरु पत्ता लगाई त्यस्ता रुखहरुको क्लिष्टर छुट्टयाई अन्य प्रजातीका रुखहरुको वृक्षारोपण गरी पानीका मुहान बढाउने कार्यक्रम संचालन गर्ने र अनावश्यक रुखहरुको विस्थापन र वृक्षारोपण कार्य संगसंगै अगाडी बढाइनेछ ।
२. गाउँपालिका क्षेत्र भित्र लाग्ने डढेलो लाई कम गर्नको लागि चेतनामूलक कार्यक्रममा बजेट विनियोजन गरिनेछ ।

फोहर मैला तथा ढल व्यवस्थापन तर्फ :

१. फोहोरमैला व्यवस्थापनको गाउँपालिकाले उपयुक्त ल्याण्ड फिल्ड साइटको व्यवस्थापनको लागि जग्गाको खोजी गरिनुका साथै अल्पकालिन फोहोर व्यवस्थापनको लागि जग्गा भाडामा लिने निति अवलम्बन गरिनेछ ।

२. गाउँपालिका क्षेत्रको फोहोर मैला व्यवस्थापनको लागि नीजि क्षेत्रको साँभेदारीमा फोहोर व्यवस्थापन गर्ने उचित प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
३. ढल निकास सम्बन्धमा वडाबाट माग भई आएका योजनालाई सम्बन्धित क्षेत्रगत निकाय संग समन्वय गरी योजनाको निर्माण तथा मर्मत संभार गरिनेछ ।

विपद् व्यवस्थापन तर्फ :

१. बाढी पहिरो जोखिम क्षेत्रहरुको पहिचान गरि विपद्को पूर्व सूचना दिने पूर्व सूचना प्रणाली राखिनेछ ।
२. विपद्का जोखिम न्यूनिकरणका लागि पूर्व तयारी अर्न्तगतका कार्यहरु गरिनेछ ।
३. विपद्को समयमा सहयोग गर्नको लागि विपद् व्यवस्थापन कोष खडा गरी विकास योजनाहरुको १ प्रतिशत रकम सो कोषमा राखिनेछ ।
४. खोज, उद्धार तथा राहत सामाग्रीको व्यवस्था गरिनेछ ।

संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासनमा

सामान्य सेवा तथा सुरक्षा व्यवस्थापन तर्फ :

१. प्राकृतिक श्रोत साधनमा गाँउ क्षेत्र भित्रका सवै वडावासीहरुको समान उपभोग गर्न पाउने व्यवस्थालाई सुनिश्चित गरिनेछ ।
२. विभिन्न सडकहरु निर्माण तथा विस्तारको क्रममा सर्वसाधारण जनताको नीजि जग्गा सार्वजनिक निर्माणमा परेको तथा सार्वजनिक संरचनाहरु नीजि जग्गामा परी समस्या आएकोले सो को समाधानको लागि आवश्यक कार्य गरी समाधान गरिनेछ ।
३. जिल्लास्तरीय तथा स्थानीय उद्योग वाणिज्य संघ र गाउँपालिकाको समन्वयमा गाउँपालिका क्षेत्रको विभिन्न स्थानहरुमा कर शिविर संचालन गर्ने ।
४. गाँउकार्यपालिकाको कार्यालय र गाँउपालिका भित्रका सवै वडा कार्यालयहरुमा अनिवार्य रुपमा नागरिक वडापत्र राखिनेछ ।

स्थानीय तथ्याङ्क संकलन र अभिलेख व्यवस्थापन तर्फ :

१. मिक्लाजुड गाउँपालिकामा समग्र राजश्व संभाव्यता अध्ययन गर्नको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ र सोही अध्ययन प्रतिवेदनलाई समेत आधार मानी आगामी आ.व को कार्यक्रमहरु तय गरिनेछ ।
२. यस गाउँपालिकाको पार्श्वचित्रको नियमितरुपमा अध्यावधिक गर्नको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइने छ ।

सूचना प्रविधि तर्फ :

१. ई-गभर्नेन्सको अवधारणालाई संस्थागत रुपमा अगाडी बढाउनको लागि हरेक सरकारी संस्थाहरुमा ईन्टरनेट सेवाको विस्तार गरिनेछ । सो को लागि लाग्ने लगानीमा सहयोग सहकार्य तथा व्यवस्थापनमा गाउँपालिकाले प्रत्यक्ष सहभागी हुनेछ ।
२. गाँउपालिका भित्र रहेका सवै विद्यालय र अन्य कार्यालयहरुमा विद्युतिय हाजिरीको व्यवस्था गरिनेछ ।
३. गाँउपालिका भित्रका मुख्य मुख्य बजार, सार्वजनिक स्थल र कार्यालयहरुमा सि.सि. क्यामेरा राखिनेछ ।
४. गाँउपालिका भित्रका मुख्य मुख्य कार्यालयहरुमा विद्युतीय सूचना पाटी राख्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

सुशासन प्रवर्द्धन तर्फ :

१. यस मिक्लाजुड गाउँपालिकाको बजार क्षेत्रमा सुरक्षा व्यवस्था कायम गर्न र पर्यटकहरुको तथा व्यवसाय कर असुलीमा सहयोग पुऱ्याउन गाँउ प्रहरीको व्यवस्था गरिनेछ ।

२. यस मिक्लाजुड गाउँपालिकाको विभिन्न क्षेत्रहरूमा रहेको खाली ऐलानी र पर्ती जग्गाको खोजी गरी गाउँपालिकाको मातहतमा राखिनेछ।
३. मिक्लाजुड गाउँपालिका अन्तर्गत संचालन हुने योजनाको उपभोक्ता समिति गठन गर्दा समितिमा संख्यात्मक भन्दा दक्ष र अनुभवी व्यक्तिहरू साथै समानुपातिक र समावेशीको सिद्धान्तका आधारमा चयन गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ। यदपी एकै व्यक्ती धेरै उपभोक्ता समिति नबस्ने वातावरण तयार गरिनेछ।
४. यस मिक्लाजुड गाउँपालिका तथा वडाहरूमा दैनिक प्रशासनिक सेवा सम्बन्धी कार्य बोझ अधिक बह्रदै गएको अवस्थामा कर्मचारीहरूको मनोबललाई उच्च राख्न अतिरिक्त समय कामको थप सेवा सुविधा उपलब्ध गराईनेछ, र कर्मचारीको अभाव समेत भएकाले रिक्त दरबन्दी पूरा गरीनेछ।
५. यस गाउँपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरूको समयानुकूल क्षमता विकास विस्तार गर्न तालिमको व्यवस्था गरिनेछ।
६. गाउँपालिकाको कामलाई मर्यादित र व्यवस्थित बनाउन गाउँपालिका अन्तर्गतका कर्मचारीहरूको मनोबललाई उच्च राख्न स्थानीय स्रोत साधन तथा कर संकलनको अवस्थालाई दृष्टिगत गरि कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन प्रणाली, दण्ड पुरस्कारको व्यवस्था जस्ता पक्षहरूलाई आत्मसाथ गरिनेछ।
७. यस गाउँपालिका अन्तर्गत रहेका निर्माण मजदुरहरूलाई आवश्यक तालिमको व्यवस्था गर्ने र प्राप्त तालिमको परिचयपत्रको व्यवस्था गरिनेछ।
८. मिक्लाजुड गाउँपालिका कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरूको विगतदेखि खाइपाइरहेको सेवा सुविधालाई यथावत राख्ने र सेवा करारमा कार्यरत कर्मचारीहरूको सेवा सुविधालाई समय सापेक्ष बनाइने छ।
९. मिक्लाजुडमा संचालित गैर सरकारी संस्थाहरूले अनिवार्य रुपमा गाउँपालिकामा सूचिकृत हुनुपर्नेछ। गाउँपालिकामा कार्यक्रम तथा बजेट पेश गरी चौमासिक खर्च सार्वजनिक गर्ने व्यवस्थाको सुरुवात गरिनेछ।
१०. योजनाहरूको गुणस्तरको अनुगमन गर्न जन प्रतिनिधिहरूको अनुगमन समिति गठन गर्ने र योजनाहरूको अन्तिम निकासा जाँच पास फरफारक गर्दा अनुगमन समितिको सिफारिस अनिवार्य गरिनेछ।
११. जेष्ठ नागरिक सम्मान पूर्वक जीवनयापन गर्ने वातावरण निर्माण गर्नका लागि जेष्ठ नागरिक संरक्षण अभिमुखिकरण कार्यक्रम गरिनेछ।
१२. सुरक्षा, सामाजिक न्याय, सद्भाव, संस्कृति र एकता जस्ता कृयाकलाप गरिने छ।